

Nr 566

Av herr **Nelander m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Bidrag till hälso- och sjukvård samt motionsverksamhet för studerande.

(Lika lydande med motion nr 470 i Första kammaren)

I samband med behandlingen av studiesociala utredningens förslag beslöt Kungl. Maj:t tillsätta en arbetsgrupp om behovet av indirekta studiesociala stödåtgärder. Denna grupp framlade 1966 promemorian »Studerandehälsovård» (stencil Ecklesiastikdepartementet 1966: 14). Förslaget låg till grund för proposition 1967: 48, vilken bifölls av riksdagen.

Liksom arbetsgruppen var departementschefen av den meningen att de studerande vid postgymnasiala utbildningsanstalter inte borde särbehandlas. Dock syntes det honom lämpligt att viss psykisk och psykosomatisk vård skulle tillhandahållas i anslutning till utbildningsmiljön. Gruppen hade här anfört dels att denna vård vore att se som en medicinsk specialitet, dels även att den företedde principiella likheter med företagshälsovården.

Vid bedömningen av finansieringen av studerandehälsovården utgick arbetsgruppen från att de studerande i samma utsträckning som andra medborgare själva borde bära sina sjukvårdskostnader. Huvudmannen (studerandeorganisationerna) borde dock erhålla statsbidrag som i princip svarade mot sjukvårdshuvudmännens insatser i den kommunala socialvården. Denna uppfattning delades av departementschefen, och riksdagen beslöt i enlighet med propositionen att anvisa bidrag för en basorganisation bestående av:

- a) Vissa arbetsledande och administrativa funktioner,
- b) Kostnader för kuratorer,
- c) Kostnader för sjuksköterskor,
- d) Vissa sjukvårdssomkostnader,
- e) Vissa hyreskostnader, och
- f) Skärmbildsundersökningar.

Denna basorganisation låg till grund för ett schablonmässigt beräknat generellt statsbidrag, som för 1967/68 fastställdes till 10 kronor per studerande upp till 10 000 samt 5 kronor per studerande därutöver.

Sedan riksdagsbeslutet har studerandehälsovården genomgått en kraftig expansion. Antalet tjänstgöringstimmar för de inom organisationen verksamma läkarna,

som 1964/65 utgjorde 216 timmar per vecka, hade 1968/69 stigit till 480 — en ökning med 122 %. Även antalet besök har under samma period mer än fördubblats — enbart mellan budgetåren 1966/67 och 1968/69 beräknas ökningen utgöra 42 %. De totala kostnaderna för studerandehälsovården har sedan 1964/65 mer än tredubblats och sedan 1966/67 mer än fördubblats. Ändå har verksamheten ännu nått långt ifrån full omfattning. Väntetiderna är genomgående långa — på en del orter är man förhindrad att sprida mer omfattande information om hälsovården, då den tillgängliga mottagningskapaciteten är klart otillräcklig.

Verksamhetens omfattning och kostnaderna härför har således kraftigt ökat, och en likartad utveckling kan förutses för de närmaste åren. De ökande kostnaderna har främst kommit att belasta de studerande. Samtidigt som statsbidragen under tiden 1966/67 till 1968/69 täckt en i stort sett oförändrad del av verksamheten (och jämfört med 1964/65 täcker 10 % mindre) har de studerandes andel ökat med 10 % (vid en jämförelse med 1964/65 hela 30 %). Bidragen från de studerande är 1968/69 mer än tredubblade jämfört med 1966/67.

Inom socialstyrelsen arbetar en grupp — med representanter för CSN, SFS och UKÄ — med en översyn över studerandehälsovården. Det låter sig möjligen säga att några mer omfattande förändringar av grunderna för bidragen till studerandehälsovården inte bör företas innan denna grupp avslutat sitt arbete. Detta kan dock inte gälla bidragen till den basorganisation, varom riksdagen 1967 beslutade. Propositionen lämnar utrymme för olika tolkningar av dessa kostnader, men de som här presenteras utgör ett minimum, om vilket inga delade meningar kan råda. Det bör understrykas att uppgifterna avser 1968 års löneläge och ortsgrupp 4. Därutöver bör framhållas, att de existerande basorganisationerna är väsentligt mer omfattande än den av arbetsgruppen och departementschefen förutsatta. Kostnaderna härför belastar dock enbart studerandeorganisationerna.

*Kostnad för basorganisation med omfattning enligt prop. 1967: 48
(för 10 000 studerande)*

1 kurator (lön enl. A 19) inkl. sociala avgifter	34 900
1 ½ sjuksköterska (lön enl. A 14) inkl. sociala avgifter	39 150
Arvodering läkare för icke sjukvårdande uppgifter 6 tim./vecka (2 läkare, 3 timmar vardera)	18 000
Sjukvårdsomkostnader	10 000
Lokalkostnader (inkl. städning)	25 000
Skärmbildsundersökningar (3 000 undersökningar) 6: —/undersökning varav 2: —/undersökning för omkostnader och sköterska . .	18 000
Summa	145 050

Kostnaderna överstiger således med nära 50 % de bidrag som utgår, trots att bidragen är avsedda att täcka hela basorganisationen. Bidragen bör därför, såsom även studerandeorganisationerna framhållit, höjas till 14 kronor per studerande intill ett studerandeantal av 10 000 och 7 kronor per studerande därutöver.

Bidragen till studerandehälsovården beräknas på grundval av antalet studerande som på respektive kårort under föregående budgetår aktivt bedrivit studier. Med nuvarande snabba ökning av studerandeantalet medför detta att det statliga bidraget blir mer än otillräckligt jämfört med de utgifter det skall täcka. Även om praktiska svårigheter föreligger att beräkna antalet studerande för den period stödet avser, borde det vara möjligt att uppdra åt tillsynsmyndigheten att halvårsvis beräkna och utbetala bidrag på grundval av studerandeantalet under den gångna termen. Även andra möjligheter kan stå till buds att undanröja dessa svårigheter.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställer vi,

att riksdagen måtte vid behandlingen av statsverkspropositionens åttonde huvudtitel anvisa till *Bidrag till hälso- och motionsverksamhet för studerande* för budgetåret 1969/70 ett förslagsanslag av 1 880 000 kronor, samt

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer att Kungl. Maj:t snarast måtte utreda möjligheterna att vid utgivande av bidrag till de studerandes hälso- och sjukvård samt deras motionsverksamhet beräkna dessa bidrag på det aktuella studerandeantalet.

Stockholm den 28 januari 1969

Eric Nelander (fp)

Sigvard Larsson (fp)
i Umeå

Nils G. Hansson (cp)
i Skegrie

Arvid Nilsson (fp)
i Lönsboda

Gabriel Romanus (fp)

Stig Josefson (cp)
i Arrie

Mårten Werner (m)
